

OD REDAKCJI

Jubileuszowy, 40. tom „Rocznika Pedagogicznego”, oddajemy do rąk Czytelnika w trudnej dla naszego pisma chwili. Na skutek wprowadzenia nowych zasad finansowania czasopism od roku 2018, PAN zaprzestanie przyznawania środków periodykom naukowym, które się w tych zasadach nie mieszczą. „Rocznik Pedagogiczny” (na liście MNiSW 13 punktów) nie będzie finansowany.

Otrzymaliśmy niedawno informację w sprawie decyzji Komisji ds. Działalności Upowszechniającej Naukę dotyczącej zaprzestania finansowania czasopisma „Rocznik Pedagogiczny”. Zamieszczamy ją w dziale „Stanowiska i Głosy Nadesłane” bez naszego komentarza, dołączając jedynie list profesora Zbigniewa Kwiecińskiego będący wyrazem niezgody. Dziękujemy, Panie Profesorze.

W numerze zamieszczamy także głos Bogusława Śliwerskiego *O decyzji władz Polskiej Akademii Nauk w sprawie nowych reguł finansowania publikacji naukowych ze środków DUN począwszy od 2018 roku*. Jest on wystarczającym komentarzem do sytuacji, w której się znaleźliśmy. Nie musimy nic więcej dodawać. Jesteśmy wdzięczni Profesorowi Bogusławowi Śliwerskiemu za publiczną wypowiedź, szkoda tylko, że publikujemy jej treść w miejsce notki jubileuszowej.

W związku ze zmianami formalnymi, którym musieliśmy się podporządkować, tom złożyliśmy do druku kilka miesięcy wcześniej niż zwykle i to pod skrzydłami nowego wydawnictwa. Ze względów czasowych nie znalazły się w nim zatem ani sprawozdanie z działalności KNP PAN w roku 2017, ani teksty wyróżnione podczas Letniej Szkoły Młodych Pedagogów Nagrodą Auditorium. Cieszymy się jednak ogromnie, że profesor Tadeusz Sławek zdążył przekazać nam tekst wykładu inauguracyjnego tegoroczną LSMP. Otwiera on także nasz jubileuszowy numer. *Nomen omen* profesor swój wykład poświęcił dociekaniom nad nadzieją. Niech ona i nam, redaktorom, autorom i czytelnikom „Rocznika Pedagogicznego” przyświeca. Żywimy nadzieję, iż mimo trudności kolejny tom, już 41. ukaże się i będziemy mieli szansę ważne działy uzupełnić. Choć z pewnym opóźnieniem.

Dziękujemy Wydawnictwu Instytutu Technologii i Eksploatacji PIB w Radomiu, a szczególnie jego Kierownikowi, panu Marcinowi Olifrowiczowi, a także paniom redaktor Halinie Zwolskiej i Katarzynie Maćkowskiej za wieloletnią, przerwana teraz, nie z naszej decyzji, współpracę. Wydawnictwo zawsze wspierało nasze starania o wysoką jakość pisma. Pozostajemy wdzięczni i dzie-

limy z nim wszystkie dotychczasowe sukcesy „Rocznika”. Dziękujemy także autorom, recenzentom i korektorce tego tomu. Przyjaciół poznaje się w biedzie. Okazuje się, że także profesjonalistów. Praca pod presją czasu nigdy nie jest łatwa, a tym razem była to duża presja. Zwrócił na to uwagę, w liście do redakcji, prof. Marek Wroński obiecując, że kolejny tekst o nierzetelności naukowej będzie bardziej dopracowany. Profesorze, nadesłany jest znakomity (powstał na bazie wykładu wygłoszonego podczas ostatniej LSMP). Dziękujemy za dotrzymanie terminu, co wymagało zdwojonych wysiłków. Wszystkie osoby współpracujące z nami w tym roku wykazały zrozumienie dla sytuacji i podjęły wzmóżony trud, by 40. tom się ukazał i nie różnił się od poprzednich jakością. Z ogromną przykrością w ostatniej chwili musieliśmy zrezygnować z opublikowania kilku materiałów, które były już recenzowane i gotowe do druku. Przekroczyliśmy szacowaną na początku prac objętość tomu i odmówiono nam dodatkowego dofinansowania. Zrezygnowaliśmy ze znakomitych artykułów, mając pewność, że opublikują je inne czasopisma naukowe, co nie zmniejszyło jednak poczucia straty i żalu. Autorów przepraszamy.

Dominującą tematyką tomu jest szkolnictwo wyższe u progu kolejnych zmian proponowanych przez Ministerstwo. Ze względu na cykl produkcyjny, w tomie nie uwzględniliśmy ustaleń i dyskusji z posiedzenia w Krakowie. Powrócimy do nich w następnym numerze, o ile w ogóle się ukaże. Zamieszczamy krytyczne teksty na temat szkoły wyższej, Marii Czerepaniak-Walczak (*O zmianach w szkolnictwie wyższym – orientacja na posłuszeństwo czy na transgresję i emancypację? O paternalizacji relacji w edukacji akademickiej*), Anny M. Koli (*Studia doktoranckie w nowej odsłonie. Analiza zmian proponowanych w ramach Ustawy 2.0 Prawo o szkolnictwie wyższym*) oraz Eugenii Potulickiej (*Konkurencja o środki finansowe i prestiż „receptą” na doskonałość polskiej nauki i szkolnictwa wyższego?*). Dużo miejsca poświęcamy też kształceniu nauczycieli (Dorota Klus-Stańska, *Walka o testo-maniakalne przetrwanie, czyli po co i czego uczą się przyszli polscy nauczyciele*; Amadeusz Krause, Bożena Muchacka, Sławomir Przybyliński, *Kształcenie nauczycieli - analiza na podstawie eksperckich doświadczeń z ocen programowych i instytucjonalnych Polskiej Komisji Akredytacyjnej*). Dorota Bazuń i Mariusz Kwiatkowski rekonstruują aktualną debatę wokół sporu o uchodźców w jej akademickiej odsłonie (*Bezradna akademia? Debata akademicka a spór o uchodźców*).

W dziale „Studia Recenzyjne”, Zbyszko Melosik omawia znaczącą dla pedagogiki książkę Eugenii Potulickiej – *Edukacja mniejszości rasowych i etnicznych w Stanach Zjednoczonych* (Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2016, ss. 272). Dział „Książki nadesłane” został tym razem zastąpiony „Notami o książkach” wybranych przez redakcję z tych, które do nas przesłano. W dziale „Sprawozdania” znajdzie Czytelnik omówienie II spotkania w ramach międzynarodowego projektu: HOMO’POLY. Różnorodność, zrozumienie i akceptacja, Kirchheim/Munich, 12–15.05.2017 (Justyna Ratkowska-Pasikowska). Odnotowujemy także trzy radosne i podniosłe wydarzenia – 40-lecie Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku (Janina Uszyńska-Jarmoc) oraz uroczystość

nadania Profesorowi Zbigniewowi Kwiecińskiemu Medalu Wydziału Studiów Edukacyjnych „Za zasługi dla rozwoju pedagogiki współczesnej” (Bożena Kancierz). Przyłączamy się do życzeń dla czcigodnych Jubilatów i Laureata. W dziale „Z Kroniki” informujemy także o innych ważnych wydarzeniach.

Zachęcamy jak zawsze do przeglądania listy prac doktorskich i habilitacyjnych za poprzedni rok, i do nadsyłania głosów dotyczących nurtujących środowisko pedagogiczne tematów/problemów. W niniejszym numerze, oprócz wspomnianych wcześniej publikujemy list dr Anny Babickiej-Wirkus na temat konferencji zorganizowanej przez Centrum Nauki Kopernik.

Żywimy nadzieję, że znajdziemy sponsora (może sam się zgłosi?), który sfinansuje najbliższy tom (a może i następne). Nasz optymizm jest jednak mniej niż umiarkowany, zważywszy na ostrzeżenie wyrażone przez profesora Sławka w artykule otwierającym ten tom, aby nie utożsamiać nadziei z oczekiwaniami. Profesor dowodzi:

„Otulina zdarzeń, która nas spowija, atmosfera życia, którą oddychamy, rzeczywistość układająca wokół nas swoje figury, na ogół nie korespondują z naszymi oczekiwaniami, które są naturalnym sposobem umiejscawiania się jednostki w zamęcie wydarzeń. Często wbrew naszej woli, ale skutecznie, świat konstytuuje się w konstelacje, wobec których żywimy jakieś konkretne oczekiwania, których wszelako nie powinniśmy utożsamiać z nadzieją. Jeśli tak postąpimy, łatwo odczujemy, że *straciliśmy* nadzieję, a może nawet, że przystaliśmy na to, że świat, jeśli nie jest *beznadziejny*, jest światem *bez nadziei*. Aby nie tracić nadziei, musimy oddzielić ją od oczekiwań, a różnica ta niech będzie źródłem zapytywania czym jest nadzieja i co czyni z naszym życiem oraz jak odmienia rzeczywistość. Nie oznacza to, że znamy odpowiedź, a jedynie potwierdza doniosłość i konieczność pytania”.

Z ostatniej chwili:

Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk skierował do ministra Jarosława Gowina prośbę o powstrzymanie przygotowywanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego likwidacji dotychczas obowiązującej listy B wykazu czasopism punktowanych MNiSW.